

Nr 40.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden; given Stockholms slott den 25 januari 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att de i en vid nämnda statsrådsprotokoll fogad förteckning avsedda, statens järnvägar tillhöriga markområden må försälas under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas, ävensom att blivande försäljningssummor för områdena må överföras till statens järnvägars fond för markförvärv.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25
januari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Järnvägs
styrelsen.

I skrivelse den 18 december 1917 har järnvägsstyrelsen gjort framställning om försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden, som äro för järnvägsändamål obehövlige. Järnvägsstyrelsen anför därvid till en början följande:

»Till järnvägsstyrelsen inkomma ej sällan framställningar från enskilda dels om markbyte, dels om att få inköpa sådana statens järnvägars områden, som äro för järnvägsändamål obehövlige, men vilka för den enskilde kunna vara av stor betydelse att förvärva. I förra fallet äger Kungl. Maj:t att godkänna ett av styrelsen eventuellt uppgjort bytesavtal, medan åter i senare fallet frågan jämlikt regeringsformens § 77 måste underställas riksdagens prövning.

Detta är emellertid beträffande många mindre markförsäljningar ett relativt omständigt förfarande, varför det kan tänkas fall, då försäljning av ett dylikt

statens järnvägars område ej kommer till stånd på grund av den långa tid, som den formella handläggningen av dylika ärenden med nödvändighet måste kräva.

De områden, vilka icke äro eller kunna förutses komma att bliva för järnvägsändamål behöfliga, hava tillkommit under olika förhållanden.

Vid de särskilda banlinjernas anläggning hava till exempel vissa områden måst medtagas vid expropriation av mark, utan att desamma direkt erfordrats för järnvägslinjens framdragande. Anledningarna härtill kunna hava varit krav från markägarna om inlösen i vissa fall av områden, vilka genom sitt läge ej kunnat ekonomiskt brukas, i andra fall av mark, där s. k. »sidotag» upptagits i och för erhållande av jordmassor för utfyllning av bankar eller där upplag måst anordnas för överflödiga jordmassor m. m. dylikt.

Vidare har det inträffat, att — i och för erhållandet av förbättrat planläge av äldre linjer i samband med en dubbelspårsanläggning eller ock för ombyggnad av en äldre och otidsenlig bangård — ny mark måst anskaffas, men samtidigt att statens järnvägar redan tillhörig mark blivit utan användning.»

Järnvägsstyrelsen har låtit verkställa en allmän undersökning över de områden, som åsyftas med föreliggande framställning, och torde en av styrelsen uppgjord förteckning över nämnda områden få såsom bilaga fogas vid detta protokoll. Värdet av ifrågavarande områden vid en eventuell försäljning har av styrelsen approximativt uppskattats till 110,000 kronor. Det skulle enligt järnvägsstyrelsens åsikt vara för statens järnvägar förmånligt, om ett generellt tillstånd till försäljning av områdena kunde utverkas av riksdagen. Allt eftersom antagbara köpeanbud sedan inkomme, borde den definitiva försäljningen i varje fall underställas Kungl. Maj:ts prövning. De medel, som sålunda komme att erhållas vid försäljningarna, borde, enligt järnvägsstyrelsens åsikt, ställas till styrelsens förfogande i och för inköp av ny mark för bangårdsutvidgningar m. m.

På grund av vad sålunda anförts har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen dels medgiva Kungl. Maj:t rätt att, i varje fall på järnvägsstyrelsens särskilda förslag, avyttra förenämnda statens järnvägar tillhöriga områden, dels ock bestämma, att inkomsten av de sålunda försälda områdena skall ställas till järnvägsstyrelsens förfogande att påföras styrelsens fond för markförvärv.

Då, enligt vad järnvägsstyrelsen meddelar, de till försäljning föreslagna områdena icke äro eller kunna beräknas bliva för järnvägsändamål erforderliga, lär icke vara något att erinra mot deras avyttrande. För att detta skall kunna ske utan onödig omgång och på ett för statsverket förmånligt sätt, synes ändamålsenligt, att Kungl. Maj:t av riksdagen medgives rätt att pröva inkomna köpeanbud och att fastställa de villkor, under vilka varje särskilt område må försäljas. Vid försäljningarna torde

Departements-
chefen.

särskilt böra beaktas, att, i de fall där sådant är möjligt, egnahemsintresset blir på bästa sätt tillgodosett. Vissa av ifrågavarande områden utgöras nämligen av icke obetydliga arealer sammanhängande mark invid stationssamhällen och torde med fördel kunna utnyttjas för egnahemsanläggningar.

Vid bifall till förslaget torde, på sätt styrelsen hemställt, försäljningssummorna böra överföras till statens järnvägars fond för markförvärv.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de i förenämnda förteckning avsedda, statens järnvägar tillhöriga markområden må försälas under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas, ävensom att blivande försäljningssummor för områdena må överföras till statens järnvägars fond för markförvärv.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla samt förordnade, att i enlighet därmed proposition skulle avlätas till riksdagen av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bo Hammarskjöld.

Förteckning å sådana statens järnvägar tillhöriga områden, som ej äro eller kunna beräknas bliva för järnvägsändamål behöfliga.

L ä g e.	Sekt. km. från Stock- holm.	Unge- färlig areal kvmt.	Anmärkingar.
I distriktet.			
Molbo—Gnesta	59.5	1,980	
Gnesta—Björnlunda	70.8	2,980	
Björnlunda—Stjärnhov	75.4	7,100	
” ”	76.6	890	
” ”	80.0	960	
Stjärnhovs station	—	1,350	
Stjärnhov—Sparreholm	86.0	3,790	
” ”	89.0	5,030	
” ”	90.0	1,140	
Skebokvarn—Flen	104.0	6,170	
Flen—Kantorp	117.6	7,850	
Valla—Katrineholm	125.8	1,850	
Åndebol håll- och lastplats	—	10,000	
Åby station	—	51,200	Gamla järnvägsområdet.
Tureberg—Norrviken	16.5	2,900	
Rotebro—Väsby	23.5	700	
Rosersberg—Märsta	35.4	3,000	
Märsta station	35.8	19,400	
” ”	35.8	2,100	
Bergsbrunna station	58.7	4,300	
Åland—Vittinge	89.0	4,400	
Morgongåva—Heby	112.4	43,000	
Heby—Sala	116.4	8,700	
Rosshyttan—Krylbo	154.0	3,500	
” ”	157.0	6,800	
Kumla station	—	52	
Örebro—Hallsberg	218.5	1,200	
” ”	221.5	9,500	
Linköpings station	—	250	

L ä g e.	Sekt. km. från	Unge- färlig areal kvm.	Anmärkingar.
II distriktet.			
Stockholm			
Alingsås—Jonsered	—	—	Vissa smärre områden.
Bergsjödal å linjen V. Bodarne—Norse- sund	419.8	9,415	
Krösekulen å linjen Norsesund—Floda	425.2—427.5	98,600	Gamla linjen.
Pålstorshult å linjen Norsesund—Floda	429.0	26,900	
Fåglavik station	—	10,279	
Fåglavik—Källeryd	365.3	27,040	
Kil—Fryksta	349.8	19,300	Kil—Frykstabanans gamla sträckning.
Skåre—Kil (Kil nedre)	—	8,325	
Göteborg			
Frillesås—Backa	56.9	35,930	
Harplinge—Brännarp	133.1	33,798	
Skrea station	—	19,233	
Daglösen—Lesjön (invid Filipstad)	—	15,000	Område för en förutv. 1,300 m. l. hästbana.
Ljungheden—Yngen „ „	—	6,000	D:o „ „ „ 500 „ „
Stockholm			
III distriktet.			
Ängelholm	—	—	Vissa mindre områden vid gamla stationen.
IV distriktet.			
Mysse—Kinstaby	323.3	40,000	Förutvarande enskilda banans område när- mast Kinstaby station.
Kinstaby station	—	33,000	
Söderala—Söderhamn	327.8	14,015	
Bollnäs—Lottefors	320.3	8,000	
Näsviken—Forsa	428.7	33,000	
Maluddens grustag invid Hudiksvall	—	17,000	
Östersund—Täng	588.1	2,500	
Hålland å linjen Järpen—Undersåker...	673.7	4,600	
Frönäset å linjen Undersåker—Åre	690.0	33,000	
Ångsågen vid Kålarne	—	40,000	